

РАЗЛОЗИ ЗА ЋИРИЛИЦУ

Пише: Владислав Ђорђевић

уторак, 19 април 2011 18:07

СЛОВОЛИК - КУСТОВ - КОВАНОВИЋ

А Б В Г Д Б Е Ж З И Ј К Л Љ М
Н Њ О П Р С Т Ћ У Ф Х Ц Ч Џ Ш
А Б В Г Д Б Е Ж З И Ј К Л Љ М
Н Њ О П Р С Т Ћ У Ф Х Ц Ч Џ Ш
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Пиши као што говориш а
читај као што је написано.

Разлози за искључиво писање ћирилицом су многобројни. Основни су: естетски, лингвистички, историјски, културни, верски, морални, духовни, национални, правни, политички, психолошки, педагошки, социолошки, економски, трговачки и туристички.

1. Естетски. Према општем уверењу, ћирилица је лепше, калиграфскије писмо. Замењивати је мање лепом латиницом знак је помањкања осећаја за лепо.

2. Лингвистички. Хрватска латиница има три диграма, или диграфа, или двословља (dž, lj, nj), као и четири слова са дијакритичким знацима (č, ć, š, ž). У ћирилици таквих слова нема. Ћирилица је, дакле, лепше и функционалније писмо.

3. Историјски. Срби су, рачунајући и наше словенске претке, писали разним писмима: глагољицом, ћирилицом, арабицом и латиницом. Глагољица се давно повукла пред једноставнијом ћирилицом. Арабица је била писмо само говорника српског језика муслиманске вере. Латиница је била све до средине XX века углавном писмо говорника српског језика католичке вере. Од средине XX века, под утицајем комунизма, она се проширила и на Србе православце.

Упркос овим променама и девијацијама, ћирилица је била и остала суштински једино писмо Срба православаца.

4. Културни. Др Петар Милосављевић у књизи „Српска писма” (2006) опширно пише о писму Лепенског вира, Винчанском писму и писму Велесове књиге и тиме уноси збрку. Мада је проучавање тих писама корисно и хвале вредно, њихово сврставање у „српска писма” је хеуристички нетачно. То што се нека од ових писама налазе на територији данашње Републике Србије не говори о њиховој етиолошкој повезаности ни са Србима ни са државом Србијом. Та праисторијска писма припадају културној баштини целе Европе и света, а не само Србије.

Насупрот њима, ћирилица (старословенска, српкословенска, рускословенска, славјаносерпска, вуковска) била је и остала изразито обележје културе српског народа.

5. Верски. Писмо католичких Словена је латиница. Њом се служе католички Словени Пољаци, Чеси, Словаци, Словенци и Хрвати. Писмо православних Словена је ћирилица. Њом се служе, или би бар требало да се служе, православни Словени: Руси, Белоруси, Украјинци, Бугари, Македонци, Срби и Црногорци. Широка употреба латинице код Срба и Црногораца сведочи о нашем озбиљном национално-верском застраћењу.

6. Морални. Настанак ћирилице је везан за мисионарску делатност св. Солунске Браће, св. Кирила (нареченог Константина Филозофа) и његовог брата св. Методија. И данас је ћирилица искључиво писмо Православне цркве. Искључиво коришћење ћирилице повезује нас – макар и несвесно – са православном културном традицијом, а тиме и са православном духовношћу и моралношћу.

7. Духовни. Ћирилица је свето писмо православних Словена. Старословенска азбука представља једну врсту вероисповедања („Аз буки вједи...”). Стога је свака употреба ћирилице у основи потврда веровања у трансцендентални значај и смисао писања.

8. Национални. Срби, Хрвати и Бошњаци говоре исти језик, који историјска филологија назива српским. Али ова три народа разликују се у вери. Будући да је основна *differentia specifica* међу њима религија, то значи да ћирилица, као искључиво писмо православне традиције, треба да буде и искључиво писмо Срба.

9. Правни. Познавајући и признавајући културно-историјски и национално-државни значај ћирилице, Устав Републике Србије (Члан 10) напомиње да су у службеној употреби у Републици Србији „српски језик и ћирилично писмо”. Ова уставна одредба је обавезујућа за све.

И међународне институције признају да је ћирилица једино српско писмо. По класификацији UNESCO-а, Вукова ћирилица је српско, а латиница хрватско писмо.

10. Политички. Употреба ћирилице је мера нашег идентитета, интегритета и суверенитета. Широка распрострањеност латинице у Србији сведочи о слабости српске националне свести и слабости српске државе.

11. Психолошки. Коришћење два писма може да створи осећај несигурности, нестабилности, подвојености, располућености. Коришћење само једног писма ствара особе са унутрашњом сигурношћу и кохезијом.

12. Педагошки. Ђаци се у Србији уче двама писмима, што и њима и њиховим учитељима ствара много проблема. Учење два писма представља својеврсну педагошку ентропију, губитак времена и енергије.

Двоазбучност штети младима, јер их чини несигурним писцима. Није реткост да млади људи бркају ћирилицу и латиницу. И није их због тога кривити. Крив је школски систем који им ту несигурност ствара. Често се могу видети графити, чак и они националистичке садржине, у којима су помешана писма. Све би се то отклонило када би се у школама прешло на искључиво коришћење ћирилице.

13. Социолошки. Коришћење два писма у једном националном корпусу доводи до непотребних гложења. У нормалној држави не би била потребна удружења попут „Ћирилице”, јер би се подразумевало да један народ има једно писмо. У условима једноазбучја не би били потребни ни чланци, књиге, телевизијске емисије и други облици културног ангажовања у прилог овог или оног писма. Други народи, који су питање писма решили на једини природан начин – на начин једноазбучја, могу своју снагу да употребе на друге културно-језичке делатности. Ми смо, нажалост, у ситуацији када се још боримо са најелементарнијим питањем – са питањем писма. Социјалну кохезију и културни напредак остварило би једноазбучје.

14. Економски. Исписивање текстова на два писма, како је данас чест случај, представља губљење времена и енергије. Двоазбучност је неекономична и представља економски баласт.

15. Трговачки. Вукова ћирилица представља својеврстан српски бренд – нешто што одликује само српски народ. Одражавајући српски идентитет, она има и значајан трговачки значај.

16. Туристички. Искључиво српског националног писма ћирилице може странце привући у Србију. Љубав и оданост према Србији може бити најбоља туристичка реклама.

Идеја да ће латиница привући туристе потпуно је погрешна. Грци љубоморно чувају своје национално писмо алфавит и због тога немају оскудицу у посетиоцима. То љубоморно чување сопствене културе, па и писма, управо је оно што странце и може привући у Србију.

Има вероватно још разлога за употребу ћирилице, али ћу овде ипак стати да не би било по оној латинској: „Ништа не доказује ко превише доказује” („Nihil probat qui nihil probat”). Но, и оволико колико је речено мислим да је довољно да се може закључити: **Србине, брате – пиши ћирилицом!**